

narodu. Wyobraźmy sobie reakcję słuchaczy, kiedy ogrodnik błaga właściciela, by dać drzewu jeszcze jedną szansę i obłożyć je nawozem. To jest dokładnie to, co chłopci zrobili by z tymi ... przywódcami! Jezus ma ziemskie poczucie humoru.

WNIOSEK

Podczas swego radiowego show Garrison Kelly zauważył pewnego razu: „Faktycznie, Bóg pisze wiele dobrych komedii. Problem w tym, że musi się zmagać z tak wielu złymi aktorami, którzy nie wiedzą jak śmiesznie grać”. Najlepsza droga by zrozumieć humor Biblii to uświadomienie sobie, że jest on śmieszny bardziej na sposób bliskowschodni, niż amerykański.

Catonsville (USA)

JOHN J. PILCH

Dr John J. Pilch z Catonsville, w stanie Maryland, jest wykładowcą studiów biblijnych na Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie i autorem książki *The Cultural World of Jesus Sunday, Cycle A* (The Liturgical Press) oraz bestsellera *Introduction to the Cultural Context of the Old and New Testaments* (2 tomy, Paulists Press). Urodzony w Nowym Jorku (Brooklyn), jest pochodzenia polskiego. Zna język polski, którego nauczyli go rodzice. Od 1963 r. robi streszczenia artykułów z RBL i z innych polskich czasopism dla „New Testament Abstracts” i „Old Testament Abstracts”. Tłumaczony artykuł ukazał się pt. *The Bible's Sense of Humor*, [w:] „The Bible Today”, vol. 33, nr 6, November 1995.

tłum. Bernard Sawicki, OSB, Tyniec

S P R A W O Z D A N I A

Ks. Bernard Wodecki, SVD

MIĘDZYNARODOWY KONGRES W JEROZOLIMIE Z OKAZJI 3000-LECIA JEROZOLIMY JAKO STOLICY (1996)

Triennium 1995–1997, to uroczyste obchody jubileuszu trzech tysiącleci Miasta Świętego. Całe państwo Izrael, a zwłaszcza jego historyczna Stolica czci wszechstronnie wielką rocznicę niezmiernie doniosłego faktu dziejowe-

go, zdobycia przez króla Dawida starożytnego *Uruszalim*, ówczesnej twierdzy Jebuzytów (2 Sm 5, 6–12; 1 Krn 11, 4–9), który uczynił ją stolicą państwa.

Zasadnicze obchody „kongresowe” były przewidziane i realizowane w trzech głównych płaszczyznach; historyczno-archeologicznej, biblijnej i prawniczo-administracyjnej.

W styczniu br., piszący te słowa otrzymał z Jerozolimy oficjalny list z pieczęcią *Medinat Jisrael* – „The State of Israel” zawierający zaproszenie z propozycją wygłoszenia referatu na „International Conference” w Jerozolimie organizowanej przez Rząd Izraela w powiązaniu z uniwersytetami izraelskimi w dniach 8–12 lipca br., pod wiodącym hasłem „*Jeruśalajim – ‘ir hammišpať we haš-sedeq – Jerusalem – City of Law and Justice*”.

Kongres ten, poprzedzony sesjami historyczno-archeologicznymi, doskonale zorganizowany zarówno od strony merytorycznej jak i technicznej, zgromadził uczonych z ponad 25 krajów. Z Polski jedynym uczestnikiem był piszący te słowa (obecność i czynny udział przynajmniej jednego przedstawiciela „*mi-Polín*” – z Polski została dostrzeżona i podkreślona).

Pierwsze posiedzenie – „Opening Session” odbyło się 8 lipca w pałacu prezydenta państwa, sesja szósta w gmachu Knesetu, a pozostałe – w obszernych pomieszczeniach Sheraton Plaza Hotel, niemal w centrum Jerozolimy. Obrady otwarł i obecnych, na czele z prezydentem Ezer Weizmanem, przedstawicielami rządu, uniwersytetów Izraela (i gościnnie Harvardu), reprezentantami licznych stowarzyszeń izraelskich z różnych krajów świata oraz z głównym rabinem Izraela, Eliahu Bakhsi-Doronem, powitał prof. Nahum Rakover główny organizator i chairman Kongresu. Gruntownie opracowany i ze swadą wygłoszony referat wprowadzający (o roli Jerozolimy w historii, zwłaszcza w świetle Biblii) przedłożył w j. hebrajskim główny rabin Izraela (zasiadający w prezydium tuż obok prezydenta Państwa). Przemawiali także przedstawiciele Rządu, uniwersytetów i kilku Stowarzyszeń, a na końcu – oczywiście także po hebrajsku – sam prezydent Ezer Weizman.

W ciągu wszystkich dni kongresu wygłoszono w sumie 35 referatów w języku angielskim, a 20 w j. hebrajskim. Polski bibliista – uczestnik Kongresu miał najpierw przygotowany temat idący ścisłej po linii głównego hasła Kongresu „Zion will be Redeemed by *mišpať* (Judgement) and *sedaqāh* (saving justice) – Is 1; 26–27” (z uwzględnieniem także miejsc paralelnych u Proto-Izajasza). Ponieważ jednak – jak w międzyczasie w toku intensywnej korespondencji z Komitetem Organizacyjnym w Jerozolimie się okazało – taki sam temat równolegle zaproponował inny z zaproszonych, prof. Haim Cohn, trzeba było zdecydować się na podjęcie innego tematu. Opracowałem więc i wygłosiłem referat pt., „Jerusalem-Zion in Deutero-Isaiah (Is XL–LV)”. Po każdym referacie odbywała się interesująca dyskusja we wszystkich niemal językach kongresowych.

W ramy Kongresu organizatorzy włączyli cały szereg bardzo pożytecznych imprez towarzyszących, jak; zwiedzanie muzeów (zwłaszcza – tym razem – Kacrin), Syjonu i wykopalisk najbardziej starożytnych części Jerozolimy, „Jewish Quarter”, monumentalnego pomnika „Scroll of Fire” i Parku holokaustu (ok. 15 km za Ain Karim), uroczej i żyznej doliny Ajjalon (słynnej z tzw. „cudu Jozuego” (Joz 10, 1–27), starożytnego Gibeonu, Gilgal

i Bet-Choron, Gamla, Rama i Ramatajim z grobem Samuela (*qeber Samuel han-nabi*), imponującej, ultranowoczesnej budowli Sądu Najwyższego (którego sam wiceprezes objaśniał jego historię i strukturę, a następnie w kilku grupach umożliwił szczegółowe jego zwiedzenie), „Talmudic Village”, jak i – zwykle niedostępnych dla zwiedzających – sal i pomieszczeń Knesetu z doskonale wyposażoną biblioteką włącznie i możliwością przysłuchania się aktualnie odbywającym się obradom Knesetu.

Do dodatkowych osobistych przeżyć tego (czwartego z kolei) mego pobytu w Ziemi Św. należało: spotkanie z gronem osobiście zaproszonych w domu prof. Nahuma Rakovera, współpielgrzymowanie w dniach przed Kongresem z grupą tarnowską pod doskonałym, wprawnym kierownictwem ks. prof. Michała Bednarza (któremu także tą drogą raz jeszcze najserdeczniej dziękuję), 3-dniowy pobyt po Kongresie w Hajfie na zaproszenie rodziny żydowskiej (dr A. Lavyel), zwłaszcza całodzienna wyprawa do starożytnego (z epoki kananejskiej) Dan, aż po samą granicę syryjską, z drugimi – obok Baniias – źródłami Jordanu, oraz 2-godzinna z górą interesująca rozmowa ze słynnym O. Danielem Rufeisenem, konwertytą – karmelitą na górze Karmel, gdzie w ramach odprawianych Mszy św. i nabożeństw nadarzyła się także sposobność poznania drugiego działającego tam od lat kilku polskiego karmelity.

Pieniężno

Ks. BERNARD WODECKI SVD

Ks. Bernard Wodecki SVD

KONGRES BIBLIJNY W LJUBLJANIE (1996)

W bieżącym roku ukończono szczęśliwie rozpoczęte przed dziesięciu laty prace nad nowym tłumaczeniem całego Pisma Świętego na współczesny język słoweński, ze związłym komentarzem i wprowadzeniem do poszczególnych ksiąg. Z tej okazji bibliści Słowenii z ks. prof. Jože Krašovcem na czele, zorganizowali w Ljubljanie (pol. Lublana) w dniach 17–20 września 1996 r., na wielką skalę zakrojony kongres, choć skromnie nazywany sympozjum międzynarodowym – *Mednarodni Simpozij o interpretaciji Svetega Pisma (ob izidu novega Slovenskega prevoda Svetega Pisma – z okazji nowego przekładu Pisma Św.)*. Miał on według zamysłu organizatorów spełnić, i rzeczywiście spełnił, kilka ważkich celów: spotkanie biblistów i znawców literatury (zwłaszcza specjalistów od tłumaczeń Biblii w różnych językach) ze Wschodu i Zachodu, podzielenie się radością z dokonania wielkiego niewątpliwie dzieła narodu słoweńskiego u progu jego niepodległości, jakim jest nowa Biblia w jego języku, spotęgowanie zainteresowania